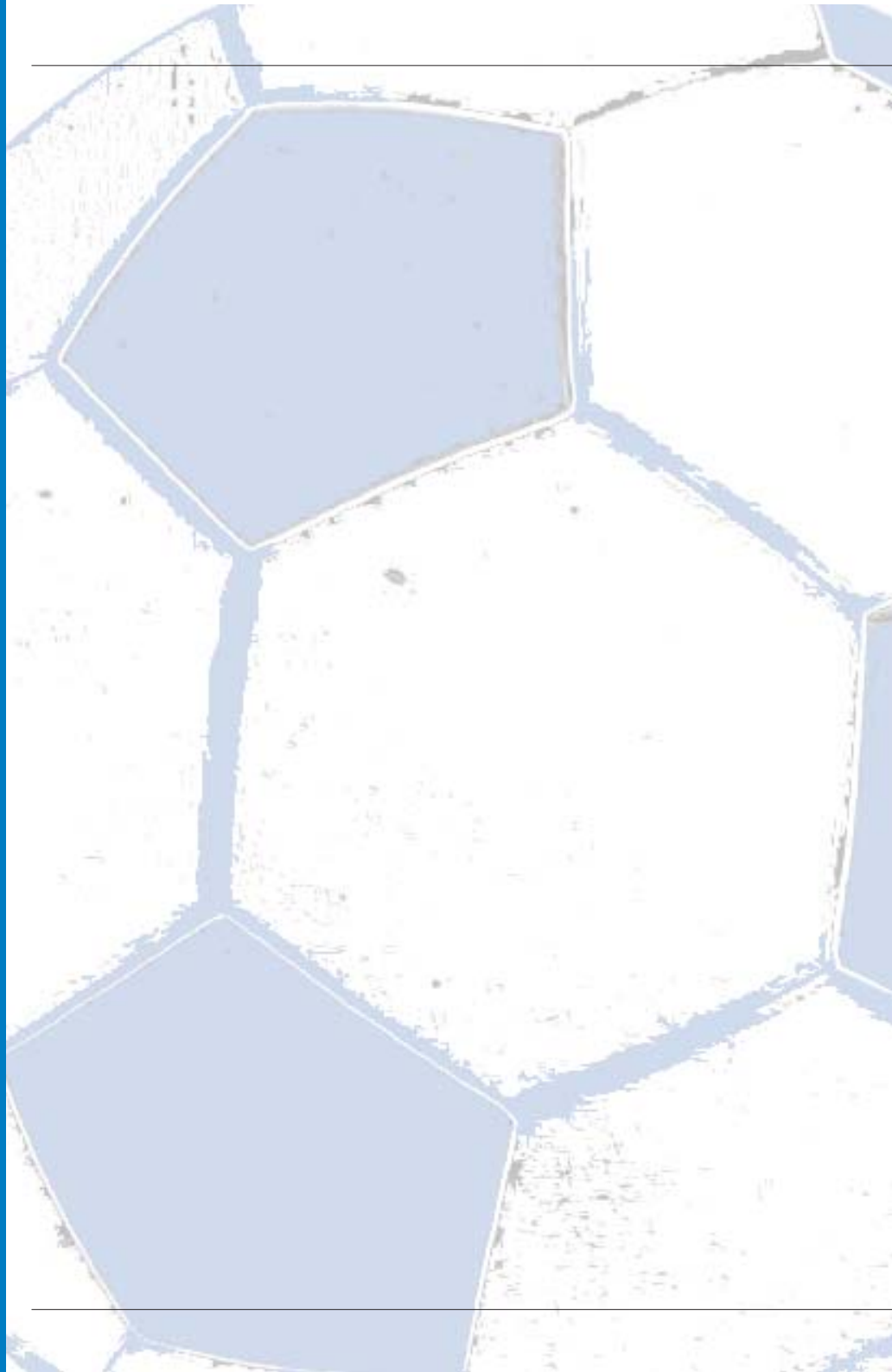

EESTI JALGPALLI LIIT
ESTONIAN FOOTBALL ASSOCIATION

EESTI JALGPALLI LIIDU INFRASTRUKTUURI ARENGUKAVA 2011 - 2024

Austatud omavalitsuse juht,

Käesolevaga tutvustab Eesti Jalgpalli Liit Teile värskest väljatöötatud dokumenti „Eesti Jalgpalli Liidu Infrastruktuuri arengukava aastaseks 2011 – 2024“.

Maailma populaarseim spordiala, jalgpall, on Eestis viimase 20 aastaga jõudsalt arenenud. Jalgpalli harrastajate arv on kasvanud selle aja jooksul ligi 10 korda ja ületab praeguseks 15 000 inimese piiri, mis on veidi rohkem kui 1 % elanikkonnast. Ühtlasi on jalgpallist saanud suurima harrastajate arvuga spordiala Eestis.

Euroopa riikides harrastab jalgpalli keskmiselt 4-7 % elanikkonnast. Eesti Jalgpalli Liit on seadnud eesmärgiks viia aastaks 2024 jalgpalli harrastajate arv meie riigis 4 % -ni elanikkonnast.

Jalgpalli harrastamine on aga otseselt seotud harrastamisvõimalustega. Jalgpallilise infrastruktuuri puudulikkus on põhjuseks, miks osa võistkondi peavad osalema jalgpalli Rahvaliigas, kus lubatakse mängida reeglites ettenähtust väiksematel väljakutel ja väiksema mängijate arvuga.

Kui Eestis on 1 jalgpalliväljak iga 9571 elaniku kohta, siis näiteks Soomes on vastav number 1338 – teisisõnu on harrastamisvõimalused kordades paremad. Meie kliimaatilistes tingimustes olulisi altsoojendusega kunstmuruväljakuid on Eestis vaid 2, Soomes aga 62. Täismõõtmetega sisehalle on põhjanaabritel 25, meil vaid üks hooajaline.

Käesoleva arengukava eesmärgiks ongi leida optimaalne plaan iga omavalitsuse jalgpallilise infrastruktuuri arenguks järgnevatel aastatel ja teha sellest iga omavalitsuse arengukava osa.

Ootame Teilt esimese asjana loetelu ja kirjeldust (asukoht, mõõtmed, seisund) Teie omavalitsuse alal asuvate staadionite ja väljakute (ka alamõõduliste) kohta, seejärel Teie plaane jalgpallilise infrastruktuuri arendamise osas kuni aastani 2024, nagu ka muud asjaga seotud tagasisidet.

Nimetatud vastuseid sooviksime hiljemalt 30. septembriks 2011. Olult poolt oleme valmis kaasa aitama iga omavalitsuse jaoks optimaalsete lahenduste leidmisel ja arengute planeerimisel. Palume Teil ühendust võtta Eesti Jalgpalli Liiduga telefoni ja/või e-kirja teel. Meie spetsialistid Teet Ilves (teet@jalgpall.ee) ja Targo Kaldoja (targo@jalgpall.ee) on valmis kohtuma kõigi huvilistega ja abistada Teid tasuta konsultatsioonide- ja tehnilise nõustamisega, vajadusel ka väljakute projekteerimisega.

Lugupidamisega,

Aivar Pohlak
EJL president

Tõnu Sirel
EJL peasekretär

EESTI JALGPALLI LIIDU INFRASTRUKTUURI ARENGUKAVA 2011 - 2024

SISSEJUHATUS

Eesti Jalgpalli Liidu (edaspidi EJL) poolt koostatud infrastruktuuri arengukava aastateks 2011–2024 on alusdokumendiks viimaks edasi jalgpallilist infrastruktuuri Eesti riigi, kohalike omavalitsuste ja jalgpalli- ning spordiklubide koostöös.

Kava eesmärgiks on tagada jalgpalli harrastatavuse kasvule vastav sportimisvõimaluste areng.

Sellega seoses pöördub Eesti Jalgpalli Liit kõikide omavalitsuste poole, et üle vaadata olemasolevad staadionid ja püstitada eesmärgid staadionite arendamiseks vastavalt ühiskonna vajadustele erinevatel ajaetappidel ja erinevatel sportlikel tasemetel.

Käesolev arengukava on esimeseks etapiks selgitamaks välja olemasolev jalgpalliline infrastruktuur ja vajadus staadionite järele kuni aastani 2024, et anda tõuge olemasolevate staadionite renoveerimiseks ning uute ehitamiseks.

Jalgpalliline infrastruktuur, mille saime taastatud Eesti Vabariiki astudes pärandiks kaasa suhteliselt vähearenenud seisus, vajab suuremat tähelepanu ja usume, et olukorras, kus jalgpallist on saanud enimharrastatav spordiala, on sellega tegelemiseks ülim aeg.

I RAHVAJALGPALL

Rahvajalgpalli eesmärk on kaasata jalgpalli mängima neid mehi, naisi ja noorukeid, kes ei soovi või ei saa erinevatel põhjustel mängida kaasa Eesti meistrivõistlustel – olgu põhjuseks liiga suur koormus meistrivõistlustel, vähesed oskused või lihtsalt soov pingevabas õhkkonnas jalgpalli mängida.

Samas ei saa märkimata jätta, et oluliseks põhjuseks rahvajalgpalli võistlustega alustamiseks oli alamõõduliste nn 300 meetrise jooksuringi sees asuvate jalgpalliplatside rohkus Eestis.

Rahvajalgpalli olulisim printsiip on, et võimaluse saaksid kõik: iga küla või sõpruskond, kes soovib mängida jalgpalli ja osaleda võistlustel. Oluline on ka see, et kasutatavate väljakute nõudmised ei ole ranged – põhimõtteliselt sobib mänguks iga küla- või kooliväljak. Sõltuvalt väljaku suurusest on korraga ühes võistkonnas väljakul 7 kuni 11 mängijat.

Rahvajalgpalli areng

Jalgpall on Eesti Olümpiakomitee ja statistikaameti andmetel kõige suurema harrastajaskonnaga spordiala Eestis. EJL-i hinnangul tegeleb jalgpalliga aktiivselt (osalemine võistlustel) Eestis u 1% elanikonnast ehk u 15 000 inimest. Meie prognooside ja püstitatud eesmärkide kohaselt kasvab jalgpalli harrastajate arv aastatel 2011–2024 kuni 4% elanikonnast ehk u 50 000–55 000 inimeseni. Et tagada rahvajalgpalli tasemel mängija-tele vajalikud tingimused, on vaja:

a) Tiheda asustusega alal iga ~10 000 elaniku kohta 1 täismõõtmega kunstmuruväljak ning maapiirkondades ~5 000 elaniku kohta 1 täismõõtmega kunstmuruväljak ehk üle Eesti u 150 - 200 kunstmuruväljakut (hetkel olemas ~40).

b) Jätkata miniväljakute (~15x30 m) ehituste propageerimist (vt lisa 3 - Mini- ja midiväljaku eskiislahendus) koolide ja elamurajoonide juurde.

c) Midiväljakute (~7,5x15 m) ehituse propageerimine lasteaedade juurde (vt lisa 3 - Mini- ja midiväljaku eskiislahendus).

Rahvajalgballi infrastruktuuri arendamise soovituslik plaan

a) Iga 10 000 elaniku kohta 1 täismõõtmega kunstmuruväljak. Reaalselt ja efektiivselt kasutatav aeg on kella 15.00 – 21.00, see teeb E – R 40 treeningkorda (poolel väljakul 1 rühm, treeningu pikkus 90 min). L – P on võistlusteks ja üritusteks (soovituslik gümnaasiumide juurde).

b) Iga 1 000 jalgpalluri kohta 1 altküttega kunstmuruväljak.

c) Iga gümnaasiumile täismõõtmega kunstmuruväljak.

d) Iga 1 000 elanikuga asulasse, kus puudub gümnaasium, oma kunstmuruväljak ~3000 m².

e) Iga koolile (või asulasse) oma miniväljak ~450 m² (vt lisa 3 – Mini- ja midiväljaku eskiislahendus).

f) Iga lasteaiale oma midiväljak ~110 m² (vt lisa 3 – Mini- ja midiväljaku eskiislahendus).

II VÕISTLUSSPORDI TASAND

EJL-i poolt korraldatavatel võistlustel tohib mängida ainult nendel staadionitel, mis vastavad EJL-i staadionite standardile (vaata lisa 1). Staadioni mänguväljak ja rajatised peavad olema heas seisukorras ning vastama Mängureeglites esitatud nõuetele. Samuti peavad nad vastama pädevate ametiasutuste määratletud ohutus- ja turvanõuetele.

Staadionite kategooriate lühiiseloostus

Rahvaliiga – Väljaku suurus on alates 35x50 m kuni 90x120 m. Väljakul tähistatakse külje-, otsa- ja keskjoon, karistusala ning penaltilöömise koht. Väravate suurus on alates 2x5 m kuni normaalmõõtmeteri vastavuses väljaku suurusega. Rahvaliiga mänguväljak ei pea olema EJL-i poolt litsentseeritud.

EJL 5-kategooria (madalamad liigad, noored, treeningväljak) – Naturaalmuru- ja/või kunstmuruväljak minimaalsete mõõtmetega 45x90 m. Soovituslikult piire ümber staadioni, moodultüüpi rietsuruumid, 200-kohalised kergkonstruktsioonist tribüünid.

EJL 4-kategooria (II liiga, madalamad liigad, noored, treeningväljak) – Naturaalmuru- ja/või kunstmuruväljak minimaalsete mõõtmetega 60x95 m. Piire ümber staadioni, kolm moodultüüpi riietusruumi (koduvõistkond, külalisvõistkond, klubi ruum/varustuse ruum), 200-kohalised kergkonstruktsioonist tribüünid. Soovituslikult valgustus 200 luksit.

EJL 3-kategooria / UEFA 1-kategooria (Esiliiga ja madalamad liigad) – Naturaalmuru- ja/või FIFA * litsentsi (FIFA kunstmuruväljakute hindamise ja monitoorimise süsteem, mille järgi kunstmuruväljakud litsentseeritakse) omav III-põlvkonna kunstmuruväljak minimaalsete mõõtmetega 64x100 m (soovituslik 68x105 m). 200 individuaalset istekohta, valgustus minimaalselt 200 luksit (soovituslikult 500 luksit). Nõuetele vastavad olmeruumid staadioni territooriumil, vahetumängijate pingid (minimaalselt 13 istekohta, kaetud), minimaalselt 5 lipumasti jne.

EJL 2-kategooria / UEFA 2-kategooria (Meistriliiga ja madalamad liigad) – Naturaalmuru- ja/või FIFA ** omav kunstmuruväljak mõõtmetega minimaalselt 64x100 m (soovituslik 68x105 m). 1 500 individuaalset istekohta, millest minimaalselt 125 on katuse all (soovitatav 500), valgustus minimaalselt 500 luksit (soovituslikult 800 luksit). Nõuetele vastavad olmeruumid staadioni territooriumil, vahetumängijate pingid (minimaalselt 13 istekohta, kaetud), minimaalselt 5 lipumasti jne.

EJL 1-kategooria / UEFA 3-kategooria (Meistriliiga ja madalamad liigad, maakonna/linna esindusstaadion) – Naturaalmuru- ja/või FIFA ** omav kunstmuruväljak mõõt-

metega 68x105 m. 4 500 ja rohkem individuaalset istekohta, millest minimaalselt 3 375 katuse all (soovituslikult 4 500), valgustus minimaalselt 800 luksit, soovituslikult 1 000 luksit. Nõuetele vastavad olmeruumid staadioni territooriumil, vahetusmängijate pingid (minimaalselt 13 istekohta, kaetud), minimaalselt 5 lipumasti jne. 1-kategooria staadionid on nõ riiklikud esindusstaadionid, kus Eesti noortekoondised ja Meistriliiga klubid saavad pidada rahvusvahelisi kodumänge.

UEFA 4-kategooria (riikliku tähtsusega esindusstaadion) – Naturaalmuru- ja/või FIFA ** omav kunstmuruväljak mõõtmetega 68x105 m. 8 000 või rohkem individuaalset istekohta, millest minimaalselt 6 000 katuse all (soovituslikult 8 000), valgustus minimaalselt 1 400 luksit. Nõuetele vastavad olmeruumid staadioni territooriumil, vahetusmängijate pingid (minimaalselt 13 istekohta, kaetud), minimaalselt 5 lipumasti jne. UEFA 4-kategooria staadionid on nõ riiklikud esindusstaadionid, kus Eesti koondised ja Meistriliiga klubid saavad pidada rahvusvahelisi kodumänge.

UEFA Eliit-kategooria (riigi esindusstaadion) – Naturaalmuru- ja/või FIFA ** omav kunstmuruväljak mõõtmetega 68x105 m. 30 000 ja rohkem individuaalset istekohta, millest minimaalselt 22 500 on katuse all (soovituslikult 30 000), valgustus minimaalselt 1 400 luksit. Nõuetele vastavad olmeruumid staadioni territooriumil, vahetusmängijate pingid (minimaalselt 13 istekohta, kaetud), minimaalselt 5 lipumasti jne. UEFA Elite-kategooria staadionid on nõ riiklikud esindusstaadionid, kus Eesti koondised ja Meistriliiga klubid saavad pidada rahvusvahelisi kodumänge.

Alltoodud tabel annab ülevaate UEFA staadionite kategooriatest ja sellest, milliseid mänge, mis kategooriaga staadionitel on õigus pidada:

VÕISTLUS	PERIOOD	ELIIT	4	3	2	1
Maailmameistrivõistlused	Finaalturniir	+	-	-	-	-
	Kvalifikatsioonimängud	+	+	+	-	-
Euroopa meistrivõistlused	Finaalturniir	+	-	-	-	-
	Kvalifikatsioonimängud	+	+	+	-	-
U-21 Euroopa meistrivõistlused	Finaalturniir	+	+	-	-	-
	Kvalifikatsioonimängud	+	+	+	+	-
U-19 Euroopa meistrivõistlused		+	+	+	+	+
U-17 Euroopa meistrivõistlused		+	+	+	+	+
UEFA Meistrite Liiga	Finaal	+	-	-	-	-
	Play-off'id kuni poolfinaalini	+	+	-	-	-
	3. kvalifikatsiooniring	+	+	+	-	-
	1. ja 2. Kvalifikatsiooniring	+	+	+	+	-
UEFA Euroopa Liiga	Finaal	+	-	-	-	-
	Alagrupist kuni poolfinaalini	+	+	-	-	-
	3. kvalifikatsiooniring ja play-off'id	+	+	+	-	-
	1. ja 2. Kvalifikatsiooniring	+	+	+	+	+
Regioonide karikavõistlused (amatöörklubid)	Finaalturniir	+	+	+	+	+
Naiste maailmameistrivõistlused	Kvalifikatsioonimängud	+	+	+	-	-
Naiste Euroopa meistrivõistlused	Finaalturniir	+	+	-	-	-
	Kvalifikatsioonimängud	+	+	+	+	-
Naiste U-19 Euroopa meistrivõistlused		+	+	+	+	+
Naiste U-17 Euroopa meistrivõistlused		+	+	+	+	+
Naiste Meistrite Liiga	Finaalturniir	+	+	+	-	-
	Kvalifikatsioonimängud	+	+	+	+	+

Nõuded staadionitele Eesti meistrivõistlustel

Meistriliiga – 1-kategooria (kuni 2019.a minimaalselt 2-kategooria). Igal Meistriliiga klubil peab olema lisaks võistlusstaadionile kasutada talvisteks treeninguteks jalgpalli sisehall ja/või altkütttega kunstmurustaadion ning naturaalmuruväljak suvisteks treeninguteks. Klubi treeningbaasis peavad olema korralikud riietusruumid ja soovituslikult klubi ruum – ruum, kus mängijad saavad vaba aega veeta, kokku tulla jne.

Esiliiga – 2-kategooria (kuni 2014.a minimaalselt 3-kategooria). Igal Esiliiga klubil peab olema lisaks võistlusstaadionile kasutada talvisteks treeninguteks jalgpalli sisehall ja/või altkütttega kunstmurustaadion ning naturaalmuruväljak suvisteks treeninguteks. Klubi treeningbaasis peavad olema korralikud riietusruumid ja soovituslikult klubi ruum – ruum, kus mängijad saavad vaba aega veeta, kokku tulla jne.

II liiga – 3-kategooria (kuni 2014.a minimaalselt 4-kategooria).

Madalamad liigad ja noored – 4- ja 5-kategooria. Noorte U-17 ja U-19 eliitliiga alates 2012.a minimaalselt 3-kategooria. Noorte A ja B vanuseklassi Esiliiga alates 2012.a minimaalselt 4-kategooria.

Rahvaliiga ja muu rahvajalgpall – väljak ei pea olema EJL-i poolt litsentseeritud.

Alltoodud tabel annab ülevaate EJL-i staadionite kategooriatest ja sellest, milliseid mängu, mis kategooriaga staadionitel on õigus pidada:

VÕISTLUS	PERIOOD	1	2	3	4	5	ilma*
Eesti MV Meistriliiga	Kogu hooaeg	+ (al. 2019)	+	-	-	-	-
	Varakevad/hilissügis	+	+	+	-	-	-
Eesti MV Esiliiga	Kogu hooaeg	+	+ (al. 2014)	+	-	-	-
	Varakevad/hilissügis	+	+	+	-	-	-
Eesti KV	Poolfinaalist kuni finaali	+	+	-	-	-	-
	Veerandfinaalist poolfinaali	+	+	+	-	-	-
	Kuni veerandfinaali	+	+	+	+	+	-
Eesti MV II liiga	Kogu hooaeg	+	+	+ (al. 2014)	+	-	-
Eesti MV III liiga	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	-
Eesti MV IV liiga	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	-
Eesti MV V liiga	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	-
Väikesed KV	Poolfinaalist finaali	+	+	+	-	-	-
	Kuni poolfinaali	+	+	+	+	+	-
Eesti noorte MV U-19 Eliitliiga	Kogu hooaeg	+	+	+ (al. 2012)	-	-	-
Eesti noorte MV U-17 Eliitliiga	Kogu hooaeg	+	+	+ (al. 2012)	-	-	-
Eesti noorte MV A, B ja C vanuseklassid	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	-
Eesti noorte MV D, E ja F vanuseklassid	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	+
Eesti naiste MV Meistriliiga	Kogu hooaeg	+	+ (al. 2014)	+	-	-	-
Eesti naiste MV Esiliiga	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	-
Eesti naiste KV	Poolfinaalist finaali	+	+	+	-	-	-
	Kuni poolfinaali	+	+	+	+	+	-
Eesti tütarlaste MV A ja B vanuseklass	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	-
Eesti tütarlaste MV C ja D vanuseklass	Kogu hooaeg	+	+	+	+	+	+

* ilma kategooriata (vähendatud mõõtmed

MV – meistrivõistlused
KV – karikavõistlused

Tulevikus rakenduvad nõuded Meistri- ja Esiliiga klubide

Nõuded ja nende täitmise aeg:

NÕUE	TÄITMINE
Varakevadiste / hilissügiseste meistrivõistluste mängude jaoks peab olema:	
Altküttesüsteemiga kunstmuruväljak	2014
1 500 istekohta, millest minimaalselt 1 125 katuse all	2014
Valgustus minimaalselt 500 luksi, soovituslik 800 luksi	2014
Nõuded peaväljakutele/kodustaadionitele:	
Klubiruum (alustuseks sobib ka moodultüüpi riietusruumid, mis on vastavalt sisustatud (televisor, kohvinurk, toolid, laud, jne))	2012
Riietusruumid, mis asuvad staadioni territooriumil, soovituslikult staadioni hoones / tribüüni all	2014
Valgustus minimaalselt 800 luksi, soovituslik 1 000 – 1 400 luksi	2014
Teleülekannete jaoks valgustus minimaalselt 800 luksi	2014
Naturaalmuruväljak, millel on altküte, drenaaž ja automaatkastmis-süsteem ja/või altküttega FIFA ** omav kunstmuruväljak, millel on minimaalselt 4 500 individuaalset istekohta, sellest minimaalselt 3 375 katuse all (maksimaalselt kaks Meistri- ja/või Esiliiga võistkonda mängivad oma kodumänge sellel staadionil)	2019
Klubiruum, mis asub staadioni territooriumil / staadioni hoones	2019

III RAHVUSVAHELINE TASAND

EJL on seadnud eesmärgi aastatel 2013 – 2022 läbi viia mitmeid noorte Euroopa meistri-võistluste finaalturniire ja aastatel 2011 – 2024 igal aastal vähemalt ühe Euroopa meistri-võistluste valikturniiri.

Finaalturniirid:

2012.a meeste U-19 EM-finaalturniiri korraldamine (UEFA poolt kinnitatud, toimub Haapsalus, Rakveres ja Tallinnas)

2016.a naiste U-17 ja/või U-19 EM-finaalturniiri korraldamine

2019.a meeste U-17 ja/või U-19 EM-finaalturniiri korraldamine

2021.a naiste EM-finaalturniiri korraldamine

2024.a meeste EM- ja/või U-21 EM-finaalturniiri korraldamine (koos lähinaabriga) ja/või UEFA Europa League/UEFA Champions League finaali korraldamine

EJL on püstitanud eesmärgi (infrastruktuuri positiivsete arengute korral) pidada igal aastal üks Eesti A-koondise mäng väljaspool Tallinna. Eesti U-21, Eesti naiste ja noorte järeelkasvukoondiste ametlikke mängu hakatakse regulaarselt pidama väljaspool Tallinna (staadionid tuleb UEFA poolt litsentseerida). Selleks on vaja Eestis välja arendada regionaalsed keskused.

KESKUS 1 – PÕHJA-EESTI

A. Le Coq Arena

Kadrioru staadion

Rakvere linnastaadion

Haapsalu linnastaadion

KESKUS 2 – LÕUNA-EESTI

Tartu Tamme staadion

Viljandi linnastaadion
 Võru Spordikeskuse staadion
 Valga keskstaadion
 Otepää Tehvandi staadion

KESKUS 3 – SAAREMAA

Kuressaare linnastaadion
 Salme staadion
 Lümanda staadion

KESKUS 4 – LÄÄNEMAA ja KESK-EESTI

Pärnu Kalevi staadion
 Pärnu Raeküla staadion
 Viljandi linnastaadion
 Haapsalu linnastaadion
 Paide linnastaadion

KESKUS 5 – IDA-VIRUMAA

Narva Kreenholmi staadion
 Narva Kalevi staadion
 Sillamäe Kalevi staadion
 Kohtla-Järve spordi tn staadion
 Jõhvi linnastaadion

Põhilised nõuded keskustele:

- a) 4 – 8 staadionit
- b) võistkondade ja ametnike majutus (300 inimest, 72 kahest ja 100 ühest tuba)
- c) 10 koosolekute ruumi, pagasi/ varustuse ruumid
- d) Keskus rahvusvahelisest lennujaamast maksimaalselt 2 tunni kaugusel
- e) staadion keskusest maksimaalselt 1 tunni kaugusel
- f) 4 – 8 treeningväljakut maksimaalselt 20 minutit keskusest
- g) kohtunike hotellist staadionini maksimaalselt 2 tundi
- h) kohtunike hotellist turniiri keskusesse maksimaalselt 15 minutit
- i) kohtunike hotellist treeningväljakuni maksimaalselt 20 minutit

Põhilised nõuded staadionitele:

- a) staadioni mahutavus
 - U-17 ja U-19 peatribüün vähemalt 200 kaetud istekohaga (katuse all)
 - U-21 staadion vähemalt 8 000 kaetud istekohta
 - tütarlaste U-17 ja U-19 peatribüün vähemalt 200 kaetud istekohaga
- b) muru väga heas seisukorras
 - drenaaž
 - altküte
 - automaatne kastmissüsteem
- c) vähemalt kahel staadionil valgustus minimaalselt 800 luksit
- d) vahetusmängijate pingid (kaetud, 13 istekohta)
- e) 4. kohtuniku ja staadioni direktori istekohad (kaetud, 2 istekohta)
- f) 5 lipumasti (peatribüünilt nähtav)
- g) VIP ja meedia ala
- h) reklaamtahvlid/alused väljaku ääres
- i) riietusruumid (25 kohta, 5 dušši, 2 wc, massaažilaud, esitlustahvel)
- j) kohtunike riietusruum (5 kohta, 1 dušš, 1 wc)

- k) delegaadi ruum
 - l) dopingukontrolli ruum
 - m) igal finaalturniiril mängival koondisel eraldi treeningväljak (kokkuleppel teise koondisega maksimaalselt kaks koondist ühe treeningväljaku kohta)
 - n) treeningväljak kohtunikele
 - o) kõik staadionid peavad saama UEFA kinnituse
- Euroopa meistrivõistluste finaalturniiride korraldamise kaudu pakub EJL omavalitustele:
- a) võimalust erinevate finaalturniiride ja valiktorniiride võõrustamiseks;
 - b) võimalust enese tutvustamiseks Eestis ja Euroopas (otseülekanDED Eurosport kanalil);
 - c) kohaliku ja rahvusvahelise meedia tähelepanu;
 - d) võimalust edendada turismi ja seeläbi elavdada ettevõtlust (majutus, toitlustus, transport jne);
 - e) võimalikke investeeringuid;
 - f) võimalust arendada jalgpalli ja propageerida tervislikke eluviise;
 - g) võimalust korraldada jalgpalli suurüritust.

Aastaks 2024 peab Tallinnas olema 30 000 istekohaga staadion, et olla valmis võõrustama Euroopa meistrivõistluste finaalturniiri mängu ja/või UEFA Europa League/UEFA Champions League finaalmängu.

IV ÜLERIIGILINE ARENG JA EESMÄRGID

2009.a andmetel elab Eestis ~ 1 340 000 inimest. Arengukava seab piirkondlikud eesmärgid kohalikele omavalitsustele regionaalseks arenguks:

- a) Igas üle 30 000 elanikuga linnas ehitada/renoveerida aastaks 2024 vähemalt üks EJL 1-kategooria nõuetele vastav linna esindusstaadion. Tallinnas võiks selliseid staadione olla vähemalt kolm ja Tartus kaks;
- b) Tallinnas ja Tartus rajada iga kümne tuhande elaniku kohta vähemalt üks kunstmuruväljak (neist pooled altküttega);
- c) Igas üle 5 000 elanikuga linnas rajada/renoveerida aastaks 2024 vähemalt üks EJL 2-kategooria nõuetele vastav linna esindusstaadion ja üks kunstmuruväljak;
- d) Igas alla 5 000 elanikuga linnas rajada/renoveerida aastaks 2024 vähemalt üks EJL 3-kategooria nõuetele vastav staadion ja/või üks kunstmuruväljak, soovituslikult võiks olla üks EJL 2-kategooria nõuetele vastav linna esindusstaadion;
- e) Iga maakonnakeskuse esindusstaadioni juurde rajada naturaalmurukattega treeningväljak, mis tagaks Meistri- ja Esiliiga klubidele korralikud treeningtingimused;
- f) Täismöötmatega jalgpalli sisehallid: Tallinnas 3–4 halli, Tartus 2 halli, Narvas ja Pärnus 1 hall. Teistes maakonnakeskustes (Viljandi, Paide, Rakvere, Kuressaare jne) piisab ka poole väljaku suurustest sisehallidest;
- g) Igas maakonnakeskuses altküttesüsteemiga kunstmurustaadion.

V VÄLJAVÕTTED SEADUSTEST

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus:

§ 6. Omavalitsusüksuse ülesanded ja pädevus

(2) Omavalitsusüksuse ülesanne on korraldada antud vallas või linnas koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hooldekodude, tervishoiuasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses. Nimetatud asutuste osas võidakse seadusega ette näha teatud kulude katmist kas riigieelarvest või muudest allikatest.

Spordiseadus:**§ 1. Seaduse reguleerimisala**

(1) Käesolev seadus sätestab spordi korraldamise üldised organisatsioonilised ja õiguslikud alused, sportlase ja treeneri õigused ja kohustused, olümpiavõitja riikliku toetuse taotlemise ja määramise alused, spordi finantseerimise alused ning spordiürituste korraldamise nõuded ja vastutuse nõuete rikkumise eest.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375; 2003, 20, 117; 78, 527) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Spordi korraldamise ja edendamise ülesanne

Sporti korraldavad ja edendavad riik, kohaliku omavalitsuse üksused ja spordiorganisatsioonid kogu rahva kehalise ja vaimse vormi, sportliku eluviisi, samuti noorte sportliku eneseteostuse eesmärgil.

§ 21. Maavalitsuse ülesanded spordi korraldamisel ning edendamisel

(1) Maavalitsuse haldamisel olevate spordiehitiste kasutamist korraldab maavanem, kes loob tingimused spordi üldiste arengusuundade elluviimiseks ning esitab koostöös kohaliku omavalitsuse organitega ettepanekuid spordialaste riiklike finantseerimis- ja investeerimisprogrammide väljatöötamiseks.

§ 3. Spordi korraldamine vallas ja linnas

Vallal ja linnal on kohustus:

- 1) määrata kindlaks oma haldusterritooriumil spordiks vajalik maa-ala;
- 2) toetada oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd;
- 3) tagada munitsipaalkoolides tingimused kehalise kasvatused tundide läbiviimiseks ja soodustada spordiharrastust koolides, spordikoolides ning noortelaagrites
- 4) määrata oma haldusterritooriumil spordi korraldamisega tegelev teenistuja või määrata need ülesanded mõnele teisele valla või linna ametiasutuse teenistujale;
- 5) informeerida spordiehitise otstarbe muutmise kavatsusest maavalitsust ja Kultuuriministeeriumi.

Eesti Spordi Harta:

1.4 Eestis on igal inimesel sõltumata vanusest, soost, rahvusest, tõekspidamistest, päritolust, vähe- ja mustesse kuuluvusest, varanduslikust seisundist või mõnest muust tunnusest õigus osaleda spordis ning riiklikel ja kohaliku omavalitsuse organitel on kohustus luua vastavad võimalused. Sport ei seo end poliitiliste erakondade tegevusega.

Liikumisharrastuse strateegiline arengukava 2011 – 2014.a:

(lk 17) Arengukava perioodi jooksul arendatakse edasi liikumispaikade võrku pidades silmas eesmärgi, mille kohaselt peab iga inimese jaoks olema liikumispaik 15 minuti kaugusel elukohast.

Uute rajatiste puhul tuleb kohe arvestada ka tulevaste harrastajate vajaduste ja huvidega – harrastajate arv, treenimisvõimalused, riietusmisvõimalused jmt.

VI SEONDUVAD DOKUMENDID

Käesoleva arengukavaga seonduvad järgmised dokumendid:

- 1) Staadionite standard
- 2) Jalgpalliväljaku eskiispilt koos mõõtmatega
- 3) "Mini- ja Midi-spordiväljak"
- 4) EJL 2- ja 3-kategooria staadioni eskiislahendus
- 5) Jalgpalliväljaku (muru) aastaringne hooldus
- 6) Jalgpalliväljaku (kunstmuru) aastaringne hooldus

	Staadionite standard (hindamise kriteeriumid)		
		UEFA Elite	UEFA 4
	Liigad		
1.	Väljaku mõõtmed (mänguala m)		
		105 x 68	105 x 68
2.	Muru iseloomustus (tüüp ja seisund)		
		Naturaalne/ FIFA** litsentsiga kunstmuru	Naturaalne/ FIFA** litsentsiga kunstmuru
	VÄGA HEA	X	X
	HEA		
	RAHULDAV		
	Varumängijate soojendusala väljaku küljejoone ääres või reklaamsiltide taga (väljaku otsajoone taga)	X	X
	Kastmise süsteem	Sprinkler	Sprinkler
	Kunstmuruväljaku altküte		
	Kunstmuruväljaku kummist valatud aluskiht		soovitav
	Hooajatööde sagedus	graafiku alusel	graafiku alusel
	Naturaalmuruväljaku koormus (tundi nädalas)	kuni 12	kuni 12
3.	Mänguväljaku varustus		
		7,32 x 2,44	7,32 x 2,44
	Väravad (m)	(statsionaarsed või kergmetallist) valget värvi	(statsionaarsed või kergmetallist) valget värvi
	Varuväravad (kergelt paigaldatavad)	X	X
	Tabloo	X	X
	Nurgalipud (4 tk, min kõrgus 1,5 m)	X	X
	Joonte markeerimise masin (märg / lateksvärviga)	X	X
	Joonte markeerimise masin (kuiv / kriidiga)	-	-
	Drenaaž	X	X
	Varumeeste pingid	(kaetud, 13 istekohta)	(kaetud, 13 istekohta)
	Varumeeste pinkide kaugus mänguväljakust	min 5 m	min 5 m
	Varumeeste pinkide kaugus mänguväljaku keskjoonest	min 5 m	min 5 m
	Tehniline ala, kaugus mänguväljakust	min 1 m	min 1 m
	Vahetusmängijate tabloo	elektrooniline	elektrooniline
	Piire tribüünide ja väljaku vahel	X	X
	Piire ümber staadioni (min 1,2 m)	-	-
	Reklaambännerite alused		
	Mastilipud (5 lipuposti või alternatiivne kinnitus)	5	5
	Tehisvalgustus	1400 luksi	1400 luksi

EJL 1. kategooria (UEFA 3)	EJL 2. kategooria (UEFA 2)	EJL 3. kategooria (UEFA 1)	EJL 4. kategooria	EJL 5. kategooria
ML * al. 2019	ML * al. 2014	EL ja naiste ML	Teine liiga	Madalamad liigad, noored ja naiste madalamad liigad
105 x 68	100-105 x 64-68	100-105 x 64-68	100-110 x 64-75	90-110 x 45-75
	soovitav 105 x 68	minimaalselt 100 x 64	minimaalselt 95 x 60	minimaalselt 90 x 45
Naturaalne/ FIFA** litsentsiga kunstmuru	Naturaalne/ FIFA** litsentsiga kunstmuru	Naturaalne/ FIFA* litsentsiga kunstmuru	Naturaalne ja/või III põlvkonna kunstmuru	Naturaalne ja/ või III põlvkonna kunstmuru
X	X	X		
			X	
				X
X	X	X	soovitav	soovitav
Sprinkler	Sprinkler alates 2014	Sprinkler/ käru	soovitav	soovitav
X	alates 2014	soovitav	-	-
soovitav	soovitav	soovitav	-	-
graafiku alusel	Hoolderaamatu olemasolu	Hoolderaamatu olemasolu	minimaalselt 1 x aastas	soovitav
kuni 12	kuni 12	kuni 18	kuni 18	soovitav kuni 24
7,32 x 2,44	7,32 x 2,44	7,32 x 2,44	7,32 x 2,44	7,32 x 2,44
(statsionaarsed või kergetmetallist) valget värvi	(statsionaarsed või kergetmetallist) valget värvi	(statsionaarsed või kergetmetallist) valget värvi	(statsionaarsed või kergetmetallist)	(statsionaarsed või kergetmetallist)
X	X	X	-	-
X	X	X	soovitav	soovitav
X	X	X	X	X
X	X	X	soovitav	soovitav
-	-	-	X	X
X	X	X	soovitav	soovitav
			-	-
(kaetud, 13 istekohta)	(kaetud, 13 istekohta)	(kaetud, 13 istekohta)	min 6 istekohta (soovitav kaetud, 13 istekohta)	min 6 istekohta (soovitav kaetud, 13 istekohta)
min 5 m	min 5 m	min 5 m	min 5 m	min 5 m
min 5 m	min 5 m	min 5 m	min 5 m	min 5 m
1 m	1 m	1 m	1 m	1 m
elektrooniline	elektrooniline	manuaalne	soovitav	soovitav
X	X	X	soovitav	soovitav
X	X	X	soovitav	soovitav
min 150 m	min 90 m	min 30 m	-	-
5	5	5	-	-
min 800 luksi alates 2019	min 500 luksi alates 2019 800 luksi	min 200 luksi alates 2014 500 luksi kunstmuruväljak	200 luksi kunstmuruväljak	-

4.	Pealtvaatajate kohtade arv ja tribüünide seisund.		
	Mängida on lubatud individuaalsete istekohtadega staadionil	30 000	8 000
	Katuse all min 3/4	22 500	6 000
	Sektorite märgistus	X	X
	Vastavõistkonna pealtvaatajad (eraldi sektor)	min 5% staadioni mahutavusest	min 5% staadioni mahutavusest
	WC arv (meestele)	1 urinaal/ 125 istekohta ja 1 tualetikoht/ 250 istekohale	1 urinaal/ 125 istekohta ja 1 tualetikoht/ 250 istekohale
	WC arv (naistele)	1 tualetikoht / 125 istekohale	1 tualetikoht / 125 istekohale
5.	Riietusruumid võistkondadele (sanitaarselt ja esteetiliselt heas seisukorras).		
	Arv	2	2
	Pindala (m ²)	2x30	2x30
	Kohtade arv (istekohta)	2x25	2x25
	Duššide arv	2x5	2x5
	WC arv	2x3 tualetikohta	2x3 tualetikohta
	Kaugus väljakust	territooriumil	territooriumil
	Massaazilaud	X	X
	Taktika tahvel	X	X
6.	Riietusruumid kohtunikele (sanitaarselt ja esteetiliselt heas seisukorras).		
	Pindala (m ²)	20	20
	Kohtade arv (istekohta)	6	6
	Varustus	6 tooli + 1 laud	6 tooli + 1 laud
	Duššide arv	2	2
	WC arv	1	1
	Kaugus väljakust	territooriumil	territooriumil
7.	Mängu delegaadi ruum (riietusruumide ja kohtunike ruumi lähedal/ sanitaarselt ja esteetiliselt heas seisukorras).		
	Telefon, faks, paljundus ja internet olemas	X	X
8.	Pressi töötingimused		
	Telefon, faks, paljundus ja internet olemas	X	X
9.	Sisekorra eeskirjad		
	Sisekorra eeskirjad	X	X
	Evakuatsiooniplaan riietusruumidest ja tribüünidelt	X	X
10.	MUUD NÕUDED		
	Esmaabiruum mängijatele ja ametnikele	X	X
	Esmaabiruum pealtvaatajatele	X	X
	Dopingu kontrolli ruum	X	X
10.1	Parkimine		
	Parklakoht vähemalt kahele bussile ja kümnele autole (võistkonnad ja ametnikud).	X	X
	VIP parkla (kohti)	150	150
	Parklakohtad bussidele staadioni lähistel	400	150
10.2	Pealtvaatajate sisse- ja väljapääs		
	Staadioni sissepääsu väravad peavad olema ehitatud nii, et tagavad sujuva sisse- ja väljapääsu. Kõik tribüünid peavad olema lukustamisvõimalust ja avatuna hoidmise võimalust pealtvaatajate staadionil olemise ajal. Sektorid peavad olema eraldatud üksteisest.		
		X	X
	"Eliit"staadionid peavad omama elektroonilist on-line piletilugemis süsteemi.	X	X

4500	1500	200	alates 2014 min 200 kohta (lubatud pingid)	soovitav
3375	1125	150	-	-
X	X	soovitav	-	-
min 5% staadioni mahutavusest	min 5% staadioni mahutavusest	-	-	-
1 urinaal / 125 istekohale ja 1 tualetikoht / 250 istekohale	1 urinaal / 125 istekohale ja 1 tualetikoht / 250 istekohale	1 urinaal / 125 istekohale ja 1 tualetikoht / 250 istekohale	min 1 teisaldatav välikäimla	min 1 teisaldatav välikäimla
1 tualetikoht / 125 istekohale	1 tualetikoht / 125 istekohale	1 tualetikoht / 125 istekohale	-	-
2	2	2	2	2
2 x 30	2 x 30	2 x 22	2 x 22	soovitav
2 x 25	2 x 25	2 x 25	2 x 18	soovitav
2 x 5	2 x 5	2 x 5	2 x 3	soovitav
2 x 3 tualetikohta	2 x 3 tualetikohta	2 x 3 tualetikohta	2 x 1 tualetikohta	1
territooriumil	territooriumil	kuni 100 m	kuni 100 m	kuni 1 km
X	X	X	-	-
X	X	X	-	-
20	20	15	10	soovitav
6	6	5	3	soovitav
6 tooli + 1 laud	6 tooli + 1 laud	5 tooli + 1 laud	3 tooli + 1 laud	soovitav
2	2	1	1	soovitav
1	1	1	1	soovitav
territooriumil	territooriumil	kuni 100 m	kuni 100 m	kuni 1 km
isukorras).				
X	X	X	-	-
X	X	X	-	-
X	X	X	X	X
X	X	X	soovitav	soovitav
X	X	soovitav	-	-
X	X	soovitav	-	-
X	X	X	-	-
10 + 2	10 + 2	10 + 2	-	-
100	50	20	-	-
20	-	-	-	-
tühile viivad trepid peavad olema värvitud erksa värviga. Kõik tribüünidele sisse- ja välja viivad uksed peavad olema arusaadavalt markeeritud juhatamaks pealtvaatajaid nende kohtadele.				
X	X	-	-	-
-	-	-	-	-

10.3	Avari väljapääsu valgustid Staadion peab olema varustatud elektrikatestuste puhuks avariivalgustitega mis juhatavad pealtvaataja		
		X	X
10.4	Helisüsteem (teadustus) Staadion peab olema varustatud helisüsteemiga mis tagab piisava kuuldavuse staadionil, tribüünidel ja staadioni siseruumides (WC-d, kohvikud jm)	X	X
	Helisüsteem mis tagab piisava kuuldavuse staadionil		
10.5	Puuetega inimesed Puuetega inimestele ja nende abilistele peab olema eraldi sissepääs ja kohad. Vastavas sektoris peab olema eraldi tualettruum ning pakutama ka toitlustusteenust		
		X	X
10.6	Kontrollruum Ruum, mis on eraldatud mängu turvalisuse eest vastutavatele isikutele (politsei, turvaülem). Ruumist peab olema ülevaade staadionile (tribüünidele) ja ruum peab olema varustatud kommunikatsiooni	X	X
10.7	Turvakaamerad (sisetelevisioon) Varustatud kaameratega, mis jägivad staadionit seest ja väljast. Kaamerad peavad võimaldama salvestus		
		X	X
10.8	VIP külaliste ala Miinimum istekohtade arv	1500	500
	Miinimum istekohtade arv VIP külalistele	200	100
	Eraldi VIP teenindusala	400 m ²	400 m ²
10.9	Meedia tööruumid (m²) Vähemalt üks ruum peab olema eraldatud meedia esindajatele. Ruum peab olema varustatud toolide ja		
		150 m ²	200 m ²
10.10	Telekaamera positsioonid (m²) Üks (1) peakaamera platvorm peab olema tribüünil keskjoone kohal nii, et tagab optimaalse pildikvaliteeti. Platvormi kõrgus peab olema selline, et vaatenurk oleks 15-20° horisontaalpinnast keskringini		
		12 m ²	10 m ²
	Kaks (2) abikaamera platvormi, mille vaatenurk oleks 10-15° horisontaalpinnast keskringini	4m ²	4m ²
10.11	Pressi boksid (tk) Staadionil peavad olema pressi boksid meedia esindajatele, mis täidavad alljärgnevad nõudmised: varust		
	kaetud istekohad	200	100
	kaetud istekohad lauga	100	50
10.12	TV ja Raadio kommentaatorite kohad (ruumid tk) Iga kommentaatori kohal peab olema vähemalt 3 tooli.	40	25
10.13	TV stuudioruum (tk) Stuudioruum mõõtudega 5 x 5m. UEFA 4 ja Eliit kategooria staadionitel peab vähemalt ühest stuudiost olema va		
		3	2
10.14	Tele- ja raadioülekannete autode parkla (m²) Valvega parkla. "Eliit" staadionil samal poolel, kus on peakaamera.	2000 m ²	1000 m ²
10.15	Pressikonverentsi ruum UEFA 1 kategooria staadionil on lubatud kasutada pressikonverentsiks meedia tööruume. Ruumis peava		
	Kohtade arv (istekohta)	100	75

d staadionilt välja.				
X	-	-	-	-
X	soovitatv	soovitatv	-	-
	X	X	soovitatv	soovitatv
X	soovitatv	sooviatv	-	-
oonivahenditega.				
X	X	-	-	-
st ja olema ühenduses kontrollruumi monitoridega.				
X	-	-	-	-
250	100	50	-	-
50	20	10	-	-
-	-	-	-	-
laudadega ning traadita internetiühendusega.				
100 m ²	100 m ²	50 m ²	-	-
edi.				
10 m ²	6m ²	4m ²	-	-
4m ²	4m ²	soovitatv	-	-
statud elektriga, internetiühendus:				
50	20	20	-	-
25	10	5	-	-
5	3	-	-	-
ade väljakule.				
2	1	soovitatav	-	-
200 m ²	200 m ²	100 m ²	-	-
d olema laud, toolid, helisüsteem, poodium ja kaameraplatvorm.				
50	30	valmidus	-	-

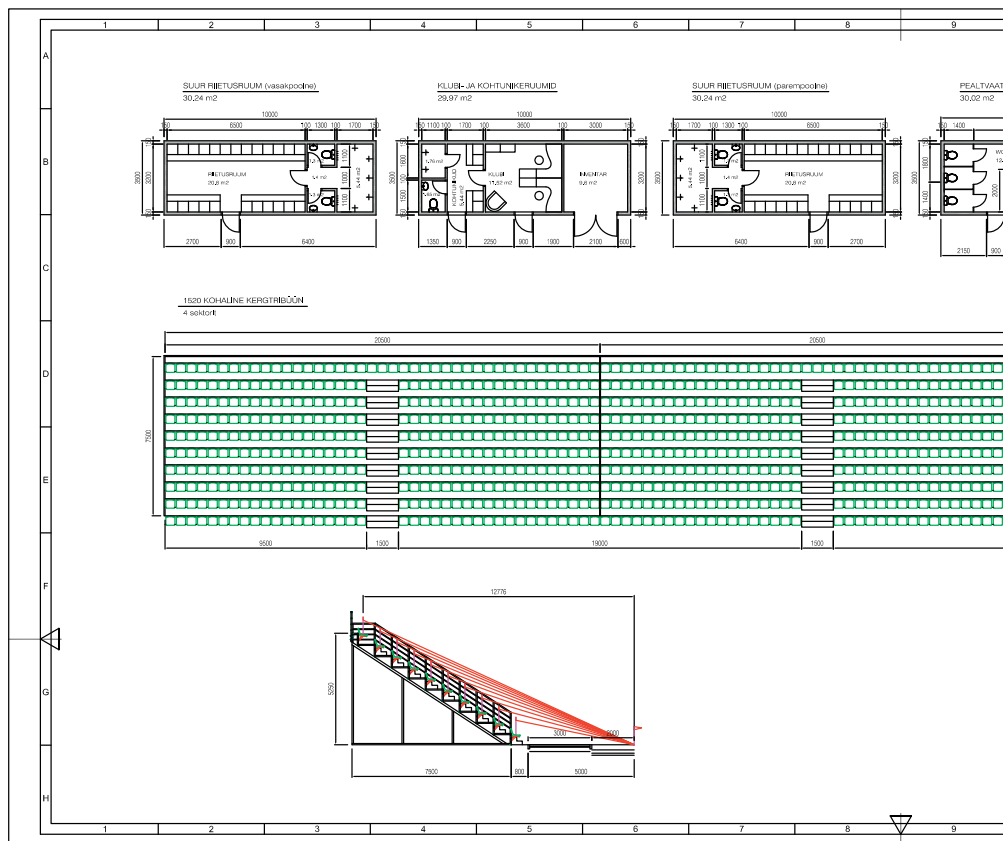
“Mini- ja Midi-spordiväljak”

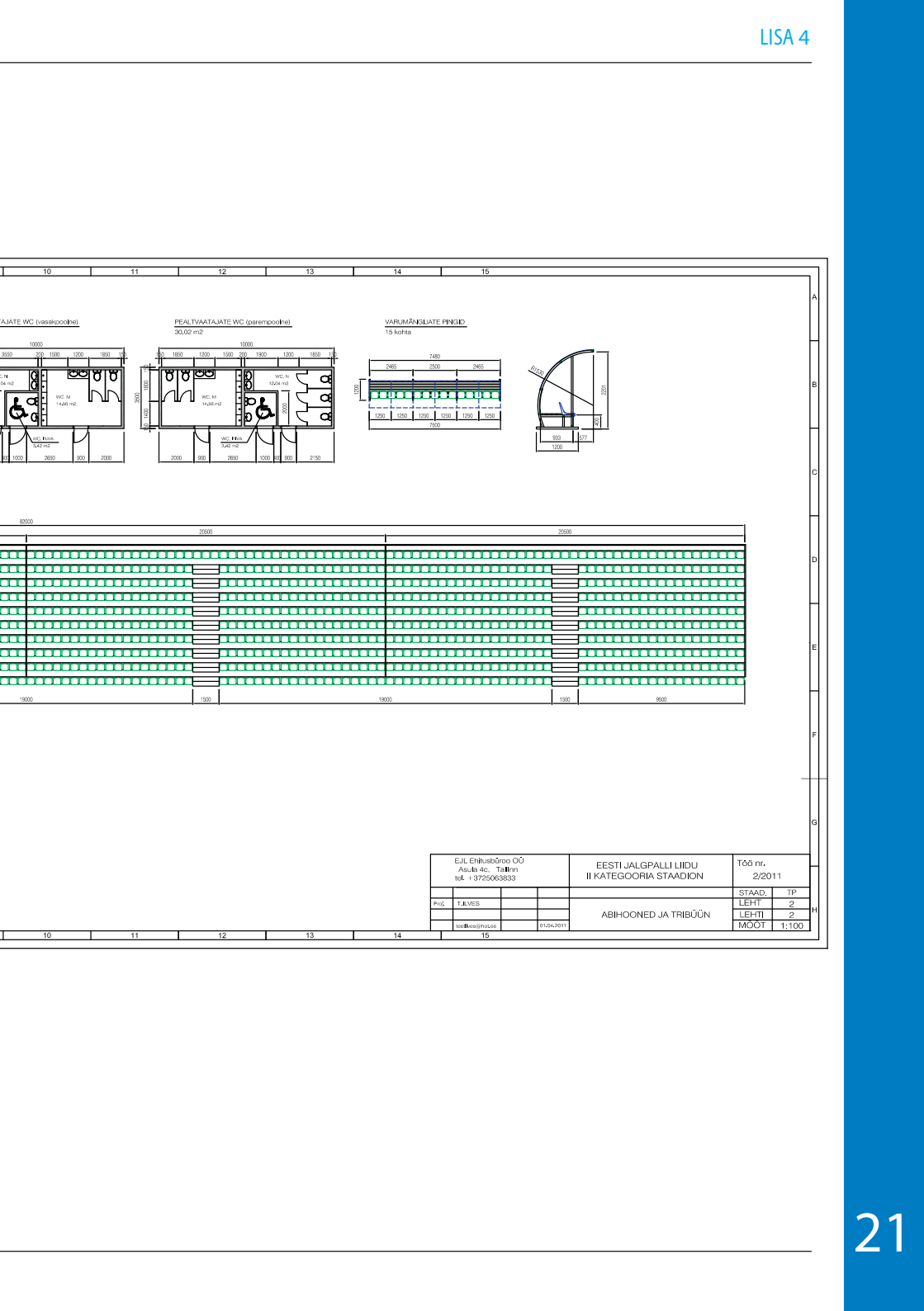
„Mini- ja Midi-spordiväljaku“ kirjeldus:

- 1) rajatavad väljakud ehitatakse EJL poolt heaks kiidetud tüüpprojekti järgi mõõtmetega 31,5 x 15,25 m – „Mini-spordiväljak“ ja 7,5 x 15 m – „Midi-spordiväljak“.
- 2) väljaku alus:
 - 24 mm kunstmurukate liivatäitega 20 kg/m²;
 - 50 mm graniit- või paekivisõelmed fraktsioon 2-5 mm;
 - 250 mm tihendatud paekivikillustik;
 - 100 mm ehitusliiv.
- 3) väljaku piire:
 - külgedel immutatud puidust kuni 0,97 m kõrgune aed;
 - otstes kuni 3,05 m immutatud puidust aed.
- 4) väljaku varustus:
 - kummasegi otsa paigaldatakse statsionaarsed väravad mõõdus 3 x 2 m Mini-spordiväljakul ja 2 x 1,5 m Midi-spordiväljakul;
 - väravate kohale paigaldatakse korvpalli tagalaud koos korviga;
 - väljaku keskjoone pikendustele paigaldatakse piirdega koos postid võrkpalli ja tennise võrkude kinnitamiseks.

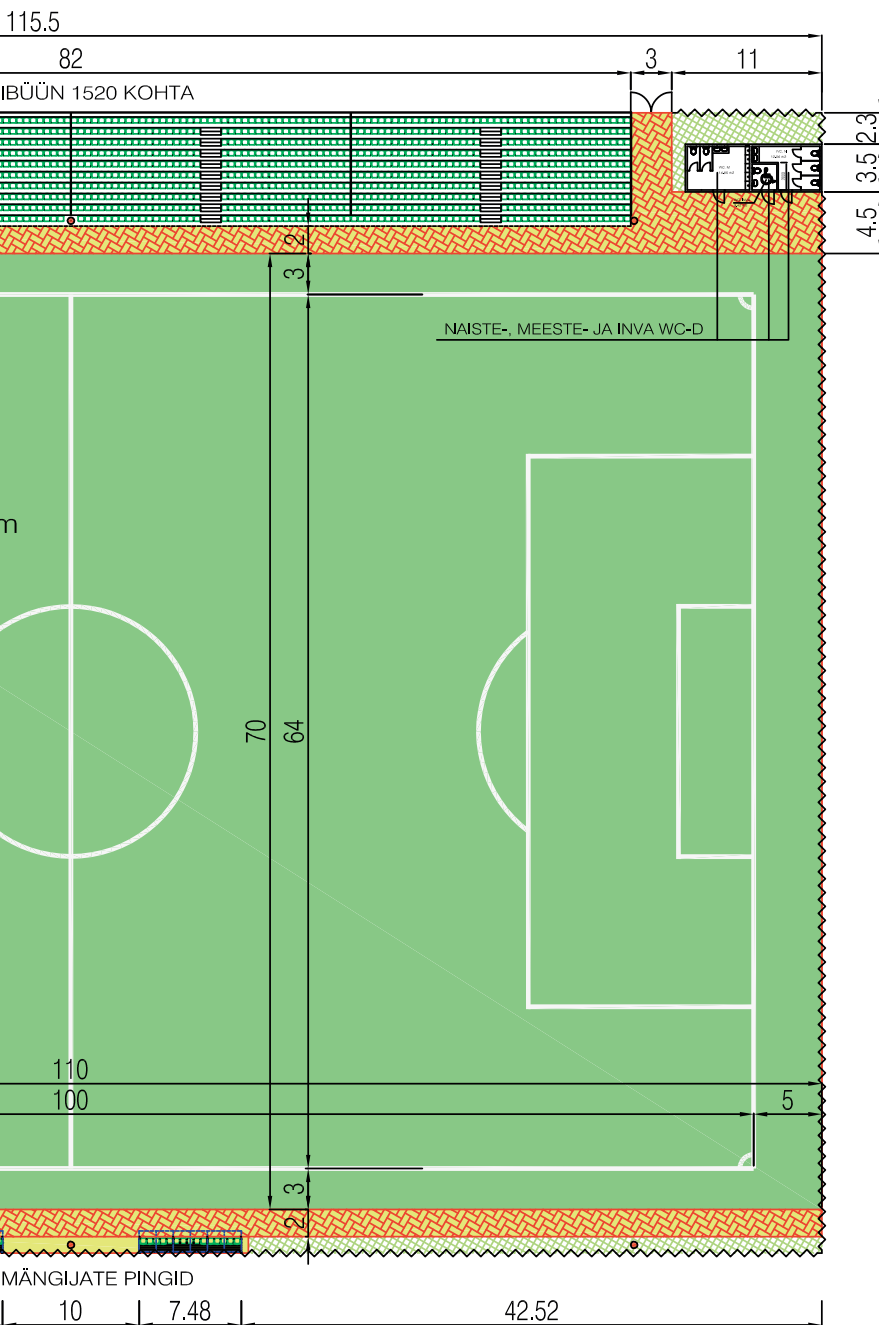
EJL II KATEGOORIA STAADIONI ABIHOONED JA TRIBÜÜN

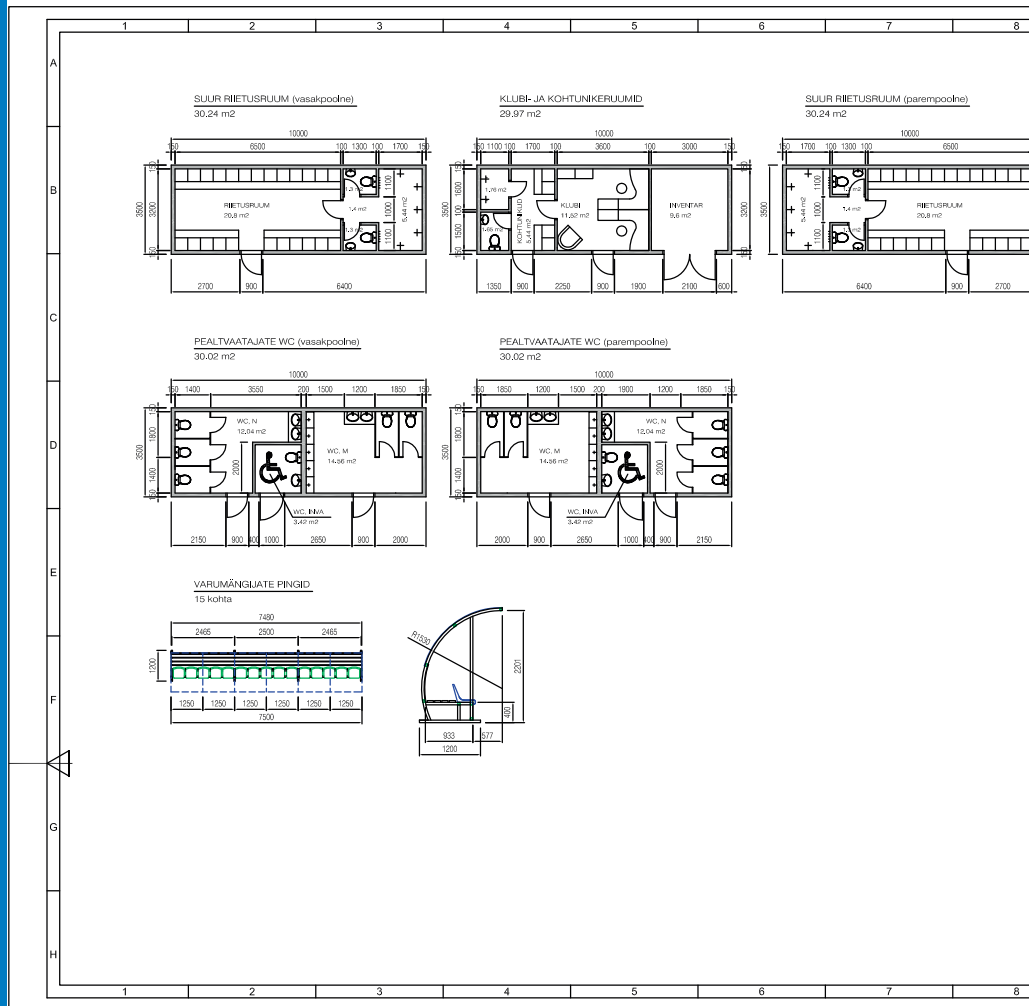

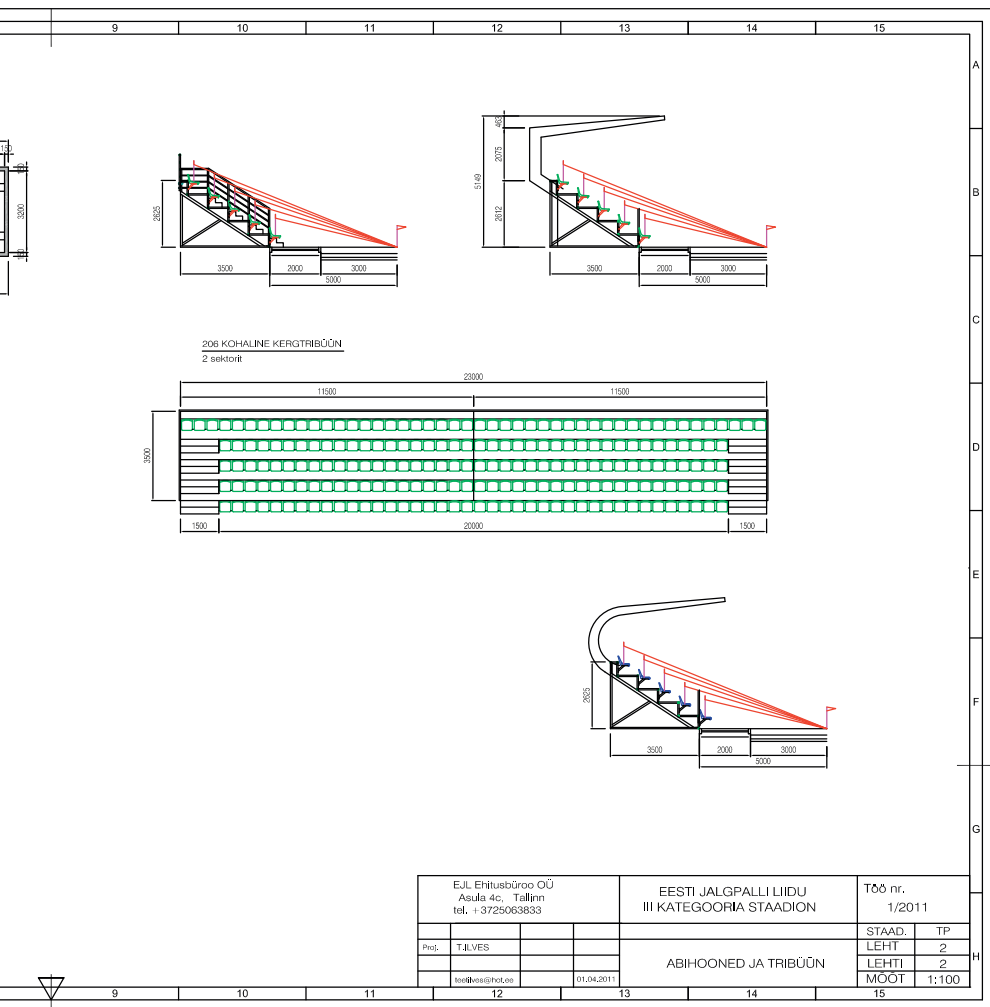
EJL II KATEGOORIA STAADION

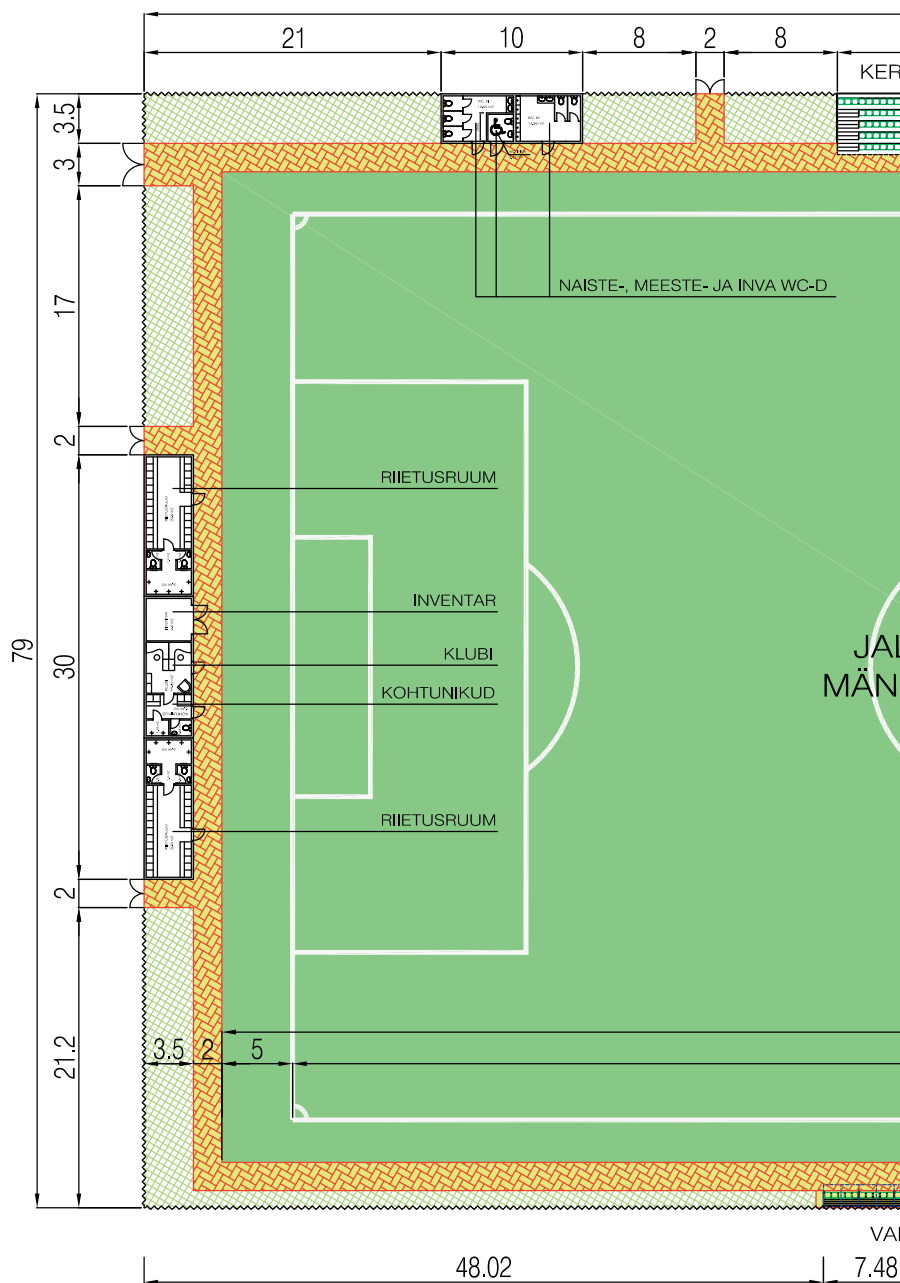

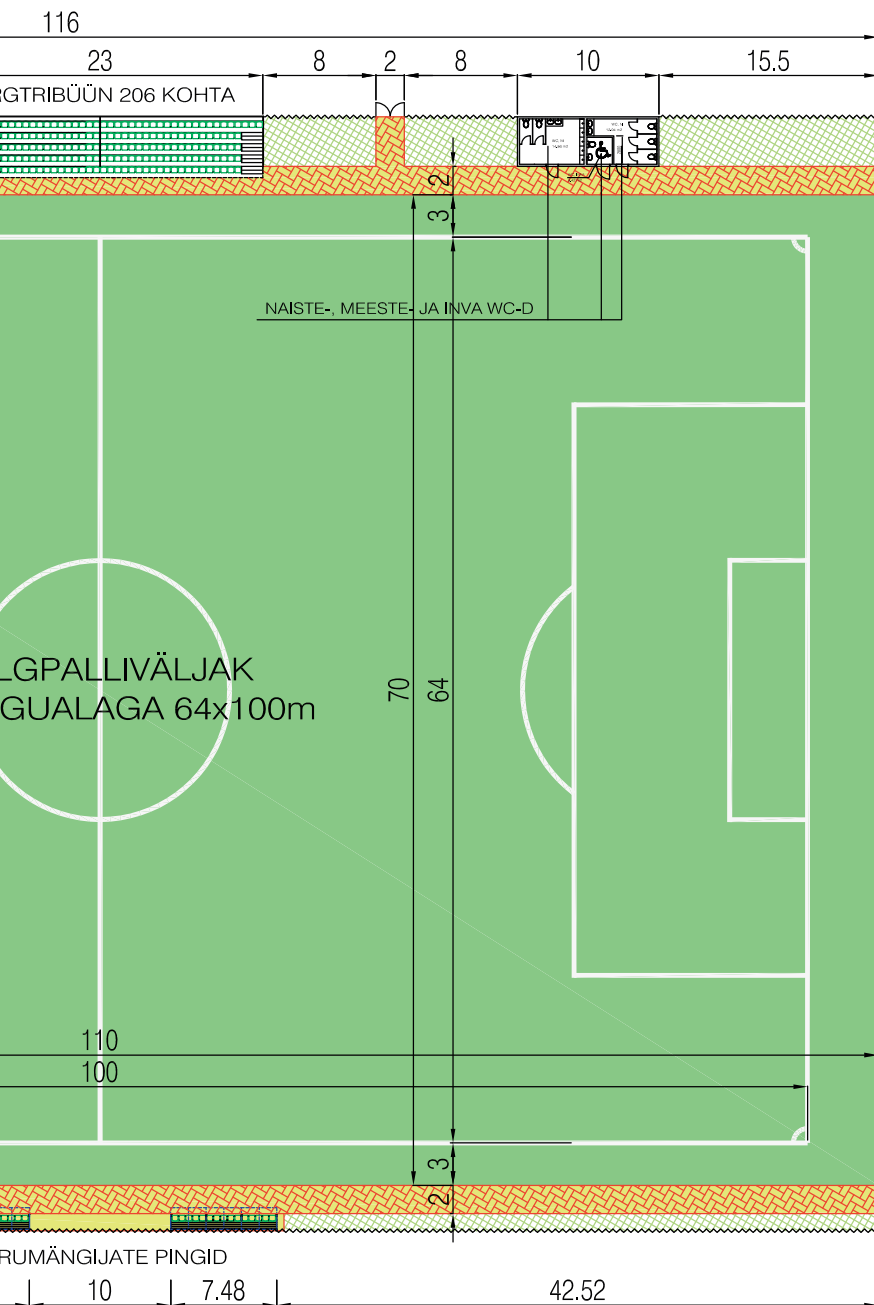
EJL III KATEGOORIA STAADIONI ABIHOONED JA TRIBÜÜN

EJL III KATEGOORIA STAADION

JALGPALLIVÄLJAKU MURU AASTARINGNE HOOLDUS

1. Kevadel, niipea kui muru on tahenenud, rullige muruväljak üle keskmise raskusega rulliga (ligikaudu 1m laiuse kohta 200 kg.)
2. Kui muru on muutunud roheliseks ja ööpäevane keskmine õhutemperatuur on ületanud +5 kraadi C, väetage muru lämmastikurikka muru püsiväetisega. Kasutusnormiks arvestage 50-60 gr./m² kohta. Tavaliselt saab väetada meie tingimustes aprilli keskel. Väetada tuleb kuiva ilmaga, muidu võib väetis taimi kõrvetada.
3. Kui murutaimed on kasvanud 5-7 cm kõrguseks, niitke muru esimest korda 30-35 mm kõrguselt. Edaspidised niitmised tehke siis, kui muru on juurde kasvanud 1/3 niitekõrgusest. Optimaalne niitekõrgus on 30 mm. Niitmise sagedus oleneb taimede kasvukiirusest ja see omakorda ilmastikust ja muru tallamisest. Keskmiselt tuleb muru niita iga 4-6 päeva tagant, seega 20- 22 korda kasutusperioodi jooksul.
4. Mais, juunis, juulis ja augustis väetage muru iga kolme nädala tagant. Kogus võib olla veidi väiksem - platsi kohta 30-40 gr/m² kohta.
5. Augusti lõpus väetage muru veel kord, seekord sügisväetisega. Koguseks arvestage 40-50 gr/m².
6. Juuni alguses tuleb tõenäoliselt teha keemiline umbrohutõrje teelehe ja valge ristiku väljatõrjumiseks.
7. Kuival perioodil tuleb muru kasta. Kastke korraga rikkalikult, et kamar oleks 5 cm sügavuseni märg. Eriti hea on kastmine pärast sellist mängu või treeningut, kus lõhuti palju kamarat. Kastmine soodustab muru taastumist kahjustustest. Enne mängu kasta ei tohi. Ka treeningmängud pärast vihma märjal murul kahjustavad muru kõvasti.
8. Rullimine on vajalik eelkõige kevadel külmakergituse parandamiseks. Liiga sagedane rullimine tihendab pinnast liigselt ja siis peab kamarat õhustama.

9. Iga mängu järel on vaja väljak üle kontrollida ja lahtilöödud kamaratükid tagasi vajutada. Massilise kahjustuse korral, kus käsitsi parandamine ei ole mõeldav, aitab ka rullimine mängu järel.

10. Kui muruplatsil hõredakstallatud kohti, on sügisel sobiv aeg teha ka täiendkülv. Kül-vata tuleks muru rajamisel kasutatud seemnesegu ca 10 gr/m², sõltuvalt muidugi muru tihedusest.

11. Sügisel, pärast hooaja lõppemist tuleb arvatavasti asendada murukamar väravaesis-tel. Sellist taime, mis suudaks jalgpalliväljaku väravaesisel vastu pidada, ei ole olemas. Olenevalt koormusest, tuleb iga paari aasta järel väravate ees murukamar välja vahetada. Seda on sobilik teha sügisel, pärast hooaja lõppu.

12. Igal kevadel on soovitatav teha murule komplekshooldust:

- Õhustamine spetsiaalse nuga- või toruõhutajaga.
- Püstitõikus koos muru kogumise- ja eemaldamisega.
- Väetamine vastavalt taimetoitainete vajadusele.
- Täiendkülv.
- Liivatamine- jämedateraline liiv ca 45 tonni platsi kohta (so. ca 3-5 mm paksune liivakiht).

13. Kõikide murul tehtud hooldustööde ja muru kasutamise kohta tuleb sisse seada MURU PÄEVIK.

Et jalgpalliväljaku muru püsiks heas konditsioonis, on vaja jälgida järgmiste tingimuste täitmist:

- Regulaarselt täita treening- ja hooldustöödepäevikut.
- Pärast vihma lasta väljakul taheneda, mitte kohe peale minna.
- Suure vihmajärgi korral treening ära jätta.
- Väljakut kasutada mitte rohkem kui 12 tundi nädalas.
- Koormuse ühtlaseks jaotamiseks väljakul tuleb väravate asukohta reeglipäraselt muuta.
- Niiduse väljavedu staadionilt korraldada võimalikult mitme värava kaudu (oleks väga hea, kui niitmine toimuks trummelniidukiga ja niidus korjatakse ära pneumaatilise korjajaga).
- Pärast niitmist murule jäänud multšitükid tuleb kokku korjata, muidu muru nende all hävib.
- Pärast treeningut või mängu tuleb lahtilöödud murukamara tükid koheselt tagasi lükata ja kinni suruda.
- Hooaja jooksul peab staadionil laskma puhata 2-3 nädalat.
- Kui temperatuur on alla +5C, siis väljakule mitte minna!

Jalgpalliväljaku murude hindamisel peaks jälgima järgmisi aspekte:

- Taimed peavad olema heas kasvujõus, intensiivse rohelise värvusega.
- Katvus peab keskmiselt olema vähemalt 70 %.
- Ilma taimestikuta kohti ei tohi olla üle 3% väljaku pindalast.
- Muru peab olema ühtlaselt tasane, ei tohi olla mäntaid.
- Murus ei esine laialehelisi umbrohtusid üle 10 %.

KUNSTMURUKATTEGA JALGPALLIVÄLJAKU KASUTAMINE JA HOOLDUS

I ÜLDISED SOOVIKES KUNSTMURUVÄLJAKU KASUTAMISEKS

Nagu naturaalmuruga väljakud vajavad ka kunstmuruväljakud hooldust. Väljaku hooldus mõjutab otseselt väljaku mänguomadusi ja eluiga.

Sooitusliikult tohib väljakul kanda ainult selleks ette nähtud jalanõusid. Närimiskummi ja sigarettide kasutamine mänguväljakul on keelatud. Väljakul tohivad liikuda ainult selleks ettenähtud liiklusvahendid, hooldusmasinad (kogukaal ei tohi ületada 1,5 t). Tuleb jälgida, et mängijate sisene-misel ei satuks väljakule muda ja mulda. Spordivahendeid (väravaid jms.) tuleb liigutada ettevaatlikult, lohistamine mööda väljakut võib vigastada kunstmuru. Loomi väljakule mitte lasta.

II IGAPÄEVANE HOOLDUS

Väljakule sattunud prügi, mis võib kahjustada väljaku katet (pudelik, metallpurgid jne), tuleb koristada ja jälgida, et väljak ja selle ümbrus oleks puhas. Drenaaži tuleb kontrollida ja hoida töökorras. Väljaku juurdepääsuteed ja väravate ümbrus tuleb pühkida ja hoida puhtana, et mustust ja mulda ei kantaks jalgadega väljakule.

III IGANÄDALANE HOOLDUS

Kunstmuru tuleb harjata kord nädalas ja/või iga 25 – 30 kasutustunni järel vastavate harjades. Harjata ei ole soovitatav vihma korral juhul, kui väljak on märg. Kunstmuru pealispind peab olema kuiv, et täidet oleks võimalik ühtlaselt harjata. Kui täide kleepub harja külge, siis on tingimused harjamiseks liiga märgad.

Harjamine:

- Harjamise eesmärk on saada kunstmuru libe püstisesse asendisse ja tasandada täitekummi
- Harjamine peaks toimuma ühes suunas. Põhisuunad on: põiki väljakut, pikiväljakut ja diagonaalis üle väljaku

- Harjata tuleks ~ 25 – 30 kasutustunni järel = 1 harjamine/nädalas
- Harjata tuleb ühtlase/tasase kiirusega. Vältige samas kohas sõitmist

Sügisperioodil tuleb koristada väljakule langenud puulehed ja prügi. Koristamata jäänud puulehed ja prügi soodustavad huumuse teket täites ning vetikate ja sambla kasvu, mis omakorda muudab väljaku mänguomadusi halvemaks.

Igasugune väljaku äärtesse tekkiv umbrohi tuleb käsitsi eemaldada.

IV IGAKUINE HOOLDUS

Kord kuus tuleb kontrollida värava ala, tsentri ringi ja teisi tiheda kasutusega alade täite ühtlust. Ebaühtlane täide tuleb tasandada kasutades käsiharja. Madalamad kohad tuleb täita ning seejärel üle harjata.

V AASTANE HOOLDUS

Vähemalt kord aastas tuleb kontrollida ja mõõta täite taset, mis peab sõltuvalt murutüübist jätma murulible ülevalt vabaks 10–20 mm. Vajadusel lisada täidet. Täidet on võimalik juurde panna liivapuisturiga ja seejärel harjata. Täite lisamist teha ainult kuiva täite ja kunstmuruga. Puisturiga täite lisamist kogu väljaku ulatuses on vaja teha vähemalt 1 x kahe - kolme aasta tagant. Sama sagedalt on (1 x kahe - kolme aasta tagant) vaja täitekummi puhastada. Seda tehakse spetsiaalse tehnikaga, harjates täitekummi spetsiaalsele sõelale, kus mustus ja praht eraldatakse täitekummist, lisatakse uut täitekummi, segatakse see omavahel ja laotatakse väljakule tagasi. Nii tehakse ei jää uus täitekummi pinnale, vaid seguneb olemasolevaga ja annab parema tulemuse.

Kunstmurukatte ühenduskohti ja ääri tuleb kontrollida vähemalt kord aastas, jalutades mööda väljakut. Väljaku kunstmurukatte kahjustustest tuleb informeerida väljaku paigaldajat (või

tarnijat), sõltumata sellest, kas kahjustused on tekkinud õnnetuse või vandalismi tagajärjel.

Väljaku kohale ulatuvate puude oksad tuleb lõigata tagasi. Puude õietolm muudab väljaku kleepuvaks ja väljakut on raske hoida puhtana.

VI LUME KORISTAMINE

Lund võib mänguväljakult eemaldada väiketraktoriga:

- rehvid: madalamustrilised või siledad;
- soovituslik jõuülekanne: hüdrostaatiline neljarattavedu;
- lisaseadmed: muudetava nurgaga sahk puuteraga, esilaadur ja soolapuistur;
- kaal: koos lisaseadmetega mitte üle 1,5 t

Soovituslikult tuleks lund lükates jätta ~ 1 – 2 cm paksune lumekiht vältimaks kunstmuru mehaanilist vigastamist. Osaliselt jäätunud pinnad võib sulatada kasutades tavalist "talvesoola" (konsulteeeri kohaliku omavalitsuse keskkonnanõunikuga).

VII NÕUANDEID KUNSTMURUVÄLJAKUL TREENIMISEKS JA MÄNGIMISEKS

- Kasutage treeningutel liigutatavaid väravaid;
- Peale treeningut lükake väravad kunstmuru servades olevale hooldusalale;
- Kasutage kiirendus- ja redelharjutusteks ning muudeks intensiivseteks harjutusteks väljaku erinevaid piirkondi;
- Koristage enda järel praht (teibid, tühjad joogipudelid, närimiskumm jne);

Näidistabel kunstmuru hooldetöödest.

	NIMETUS		JAN.	VEEB.	MÄR.	APR.	MAI	JUN.
1	Harjamine	1 x nädalas/ min. iga 25 - 30 kasutustunni järel						
2	Prahi ja mustuse koristamine	1 x nädalas						
3	Puulehtede, okaste jms eemaldamine	1 x nädalas						
4	Tiheda kasutusega alade harjamine ja täitekummiga täitmine	1 - 2 x kuus/ peale harjamist						
5	Kobestamine spetsiaalse terasharjaga	2 - 4 x aastas						
6	Täiteaine puhastamine	1 x 2 - 3.a. jooksul						
7	Täiteaine lisamine	1 x 2 - 3.a. jooksul						
8	Täiteaine vahetamine	u. 10. a. tagant/ vastavalt vajadusele						

	NIMETUS		JUL.	AUG.	SEPT.	OKT.	NOV.	DET.
1	Harjamine	1 x nädalas/ min. iga 25 - 30 kasutustunni järel						
2	Prahi ja mustuse koristamine	1 x nädalas						
3	Puulehtede, okaste jms eemaldamine	1 x nädalas						
4	Tiheda kasutusega alade harjamine ja täitekummiga täitmine	1 - 2 x kuus/ peale harjamist						
5	Kobestamine spetsiaalse terasharjaga	2 - 4 x aastas						
6	Täiteaine puhastamine	1 x 2 - 3.a. jooksul						
7	Täiteaine lisamine	1 x 2 - 3.a. jooksul						
8	Täiteaine vahetamine	u. 10. a. tagant/ vastavalt vajadusele						

Soovitavad hooldetööde vahendid (minimaalselt vajalik):

1. Murutraktor, ATV või väiketraktor
2. Järelveetav spetsiaalne hari. Soovitavalt koos reguleeritavate (eemaldatavad) teraspiidega.
3. Järelveetav metall- ja/või kummirest
4. Tänavapuhastushari
5. Järelkõnnitav kuivkoristusmasin

